

Psykopater

I A-Magasinets nr. 21 var det et innlegg om psykopater. Vi tar her inn to leserreaksjoner i forkortet form.

«Jeg finner mye godt og riktig i svaret til H.J.S., men savner endel om emnet. Det virker så altfor avdompande når man i hovedsak viser til at psykopati-begrepet ikke er entydig nok til diagnostisering. Det virker nesten slik: Når fogtermen psykopati er avledds, så eksisterer heller ikke psykopaten.

Men den som har hatt en psykopat nær innpå i familie- eller arbeidsliv, vet bedre. Når vi har merket og kjent den iskalde, destruktive selvdyrkingen hos psykopaten, med den intense, ansvarsløse viljen og evnen til å manipulere enhver inn som brikker i sitt onde makt- og renkespill, da vet vi noe. Kanskje vet vi da mer enn det som er godt for oss om svartsiden hos noen mennesker. Ihværtfall vet vi nok om psykopater og kule til ikke å la det avsvekkes av en smule fagpsykiatrisk misnøye med presisjonen i begrepet.

Flere av de psykopater jeg har kjent, rir dessuten denne sin mare med stor lyst, ofte kombinert med alkoholisme, vold, paranoide tilløp og nazistiske holdninger. De representerer derfor en stor fare for enhver

Illustrasjon: Gunhild Vegge.

som kommer i kontakt med dem, så stor at det er grunn til å rope varsko.»

**Med hilsen
Tore Martin Nilssen.**

«Psykopati er et permanent, uheldelig avvik. Fem prosent av alle mennesker er mer eller mindre psykopater. Det er uunngåelig å møte dem. Ved førsteinntrykk kan de virke sjærmerende, der som det passer dem. Men ved samvaar og lengre bekjentskap makter de ikke å legge skjul på sin sanne natur.

Av miljøhygieniske grunner er det viktig at man vet mest mulig om dem. Etter mitt skjønn burde læren om psykopatene inngå som obligatorisk skolepoensum. Videns om deres slu og beregnende ondskap vil gjøre samfunnet bedre og valg av venner og livsledsagere lettere.

Overraskende går psykiatere idag motsatt vei. Man tøkelegger begrepene. Idag vet folk mindre om psykopater enn for en generasjon siden. Imens stiger kriminaliteten, og normene faller.

Det er nesten uhyggelig å merke seg hvordan psykiatere motorbeider sunnhets- og livslykkens forsvarsbefov. Asosialitet rettferdig gjøres med lettvinde ord om vanskelig barndom, eller at offeret har skylden. Vanskelig barndom har mange hatt. ikke-psycopater blir bra mennesker allikevel.» G. K.

Ja, dette var jo sterke meldinger. Men la meg først si at psykiatrien slett ikke har avskrevet psykopatene, i alle fall ikke den typen dere beskriver. Den opptrer fortsatt i psykiatriske diagnose-lister under betegnelsen psykopati, eller under andre navn som f.eks. sosiopati.

Leser man lærebøker fra mellomkrigstiden vil nok de fleste føle forvirring over alle de ulike tilstandene som ble klassifisert under psykopatibegrepet. I etterkrigstiden har man forsøkt å rydde opp i dette, men uten særlig hell. Det er rimeligvis en av forklaringene på at psykopatibegrepet nå er mindre brukt.

Likewel vil nok de fleste psykiatere fortsatt erkjenne at psykopatene finnes, og at det som kjennetegnar psykopatene er de avvikende karaktertrekk som er en del av deres personlighet. De har blant annet en mangelfull innlevelsesevne, slik at deres følelsesmessige forhold til andre blir overfladisk og vekslende, alt etter hva som passer dem i øyeblikket. Psykopaten har videre en manglende evne til å reagere med skyldfølelse, og en tendens til å bortforklare eller legge skylden over på andre. De kan være humorsyke, de tåler motgang dårlig og har ofte en svak impulskontroll slik at de reagerer heftig og spontant når noe skjer. Det sier seg selv at slike karakteregenskaper fører til stadige konflikter med omgivelsene, og til store problemer for de nærmeste og andre som må omgås slike personer.

H. J. S.